

Sanacja i upadłość przedsiębiorców

Przebieg postępowania restrukturyzacyjnego

Dzień otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego

Art. 189 Prawa restrukturyzacyjnego

1. Dzień wydania postanowienia o otwarciu przyspieszonego postępowania układowego, postępowania układowego lub postępowania sanacyjnego jest **dniem otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego**.
2. W postępowaniu o zatwierdzenie układu uznaje się, że skutki otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego powstają z **dniem układowym**, o którym mowa w art. 211.

Dzień otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego

Art. 150 Prawa restrukturyzacyjnego

1. Układ obejmuje:

- 1) wierzytelności osobiste powstałe przed **dniem otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego**, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej;
- 2) odsetki za okres **od dnia otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego**;
- 3) wierzytelności zależne od warunku, jeżeli warunek ziścił się w czasie wykonywania układu.

2. Wierzytelności wobec dłużnika wynikające z umowy wzajemnej, która nie została wykonana w całości lub części **przed dniem otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego**, są objęte układem tylko w przypadku, gdy świadczenie drugiej strony jest świadczeniem podzielnym i tylko w zakresie, w jakim druga strona spełniła świadczenie przed dniem otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego i nie otrzymała świadczenia wzajemnego.

Dzień otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego

Art. 76 Prawa restrukturyzacyjnego

1. Spis wierzytelności obejmuje wierzytelności osobiste w stosunku do dłużnika powstałe **przed dniem otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego**.
2. Umieszczenie wierzytelności w spisie wierzytelności określa sumę, z którą wierzyciel uczestniczy w postępowaniu restrukturyzacyjnym.

Dzień otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego

Art. 73 Prawa restrukturyzacyjnego

Z **dniem otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego** w stosunku do jednego z małżonków pozostających w ustroju wspólności majątkowej majątek wspólny małżonków wchodzi do masy układowej albo sanacyjnej i podlega nadzorowi nadzorcy sądowego albo zarządowi zarządcy. Przepisy art. 341 i art. 36-39 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2017 r. poz. 682 oraz z 2018 r. poz. 950) stosuje się.

Art. 74 Prawa restrukturyzacyjnego

Ustanowienie rozdzielności majątkowej po **dniu otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego** z datą wcześniejszą niż dzień otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego jest niedopuszczalne.

Art. 78 Prawa restrukturyzacyjnego

Wierzytelność niepieniężną umieszcza się w spisie wierzytelności w sumie pieniężnej według jej wartości **z dnia poprzedzającego dzień otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego.**

Połączenie spraw restrukturyzacyjnych

Art. 219 Kodeksu postępowania cywilnego Sąd może zarządzić połączenie kilku oddzielnych spraw toczących się przed nim w celu ich łącznego rozpoznania lub także rozstrzygnięcia, jeżeli są one ze sobą w związku lub mogły być objęte jednym pozwem.

Art. 190 Prawa restrukturyzacyjnego

1. W przypadku otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego wobec **wszystkich współników spółki cywilnej** sąd może połączyć do wspólnego rozpoznania sprawy prowadzone wobec współników tej spółki. Jeżeli postępowania otwarto w różnych sądach, właściwy do dalszego prowadzenia połączonych spraw jest sąd, który pierwszy wydał postanowienie o otwarciu postępowania.
2. W postanowieniu o połączeniu spraw sąd wyznacza jednego sędziego-komisarza do wszystkich połączonych spraw. Sąd może również wyznaczyć jednego nadzorcę sądowego albo zarządcę do wszystkich połączonych spraw, powołać jedną radę wierzycieli i wyznaczyć wspólne zgromadzenie wierzycieli.

Połączenie spraw restrukturyzacyjnych

3. Dla każdego z dłużników sporządza się osobne spisy wierzytelności oraz głosuje się i przyjmuje odrębne układy.
4. Wynagrodzenie nadzorcy sądowego i zarządcy oraz koszty postępowania pokrywa się z masy układowej lub sanacyjnej każdego z dłużników w częściach określonych przez sąd przy odpowiednim uwzględnieniu zasad przyznawania wynagrodzenia.
5. W przypadku otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego **osobowej spółki handlowej** oraz jej **wspólników ponoszących odpowiedzialność za zobowiązania spółki bez ograniczenia całym swoim majątkiem**, a także jeżeli sąd uzna za uzasadnione połączenie spraw prowadzonych wobec innych dłużników, w szczególności wobec **podmiotów powiązanych oraz małżonków**, przepisy ust. 1-4 stosuje się odpowiednio.

Posiedzenia sądowe

Art. 148 Kodeksu postępowania cywilnego

§ 1 Jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, posiedzenia sądowe są **jawne**, a sąd orzekający rozpoznaje sprawy na rozprawie.

§ 2 Sąd może skierować sprawę na posiedzenie jawne i wyznaczyć rozprawę także wówczas, gdy sprawa podlega rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym.

Art. 194 Prawa restrukturyzacyjnego

1. Sąd i sędzia-komisarz orzekają na **posiedzeniu niejawnym**, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej.
2. Sąd albo sędzia-komisarz może przeprowadzić postępowanie dowodowe w całości lub części na posiedzeniu niejawnym, również w przypadku gdy wyznaczono rozprawę (...).

Posiedzenia sądowe

Prawo restrukturyzacyjne przewiduje **obligatoryjne** wyznaczenie rozprawy w celu **rozpoznania układu** (art. 164 ust. 2 p.r.) oraz **fakultatywne** wyznaczenie rozprawy w celu **rozpoznania sprzeciwu** (art. 95 ust. 2 p.r.) i w celu **rozpoznania wniosku o otwarcie postępowania układowego lub sanacyjnego** (art. 270 ust. 2 p.r., art. 288 ust. 1 p.r. w zw. z art. 270 ust. 2 p.r.). Wyznaczenie rozprawy jest jednak możliwe w każdym przypadku, zgodnie z art. 148 § 2 k.p.c., który stanowi, że sąd może skierować sprawę na posiedzenie jawne i wyznaczyć rozprawę także wówczas, gdy sprawa podlega rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. *(A. Hrycaj (w:) Filipiak Patryk (red.), Hrycaj Anna (red.), Prawo restrukturyzacyjne. Komentarz)*

Posiedzenie sądowe

Art. 105 Prawa restrukturyzacyjnego

1. Zgromadzenie wierzycieli zwołuje się przez obwieszczenie, w którym określa się termin, miejsce i przedmiot obrad oraz sposób głosowania.
2. Obwieszczenia dokonuje się co najmniej na dwa tygodnie przed terminem zgromadzenia wierzycieli.
3. Na termin zgromadzenia wierzycieli wzywa się dłużnika, nadzorcę sądowego albo zarządcę. Ich niestawiennictwo, chociażby usprawiedliwione, nie stanowi przeszkody do odbycia zgromadzenia.
4. W przypadku odroczenia zgromadzenia wierzycieli, sędzia-komisarz podaje obecnym do wiadomości nowy termin i miejsce zgromadzenia. W takim przypadku nie dokonuje się ponownego obwieszczenia. Oddany poprzednio głos wierzyciela, który nie stawiał się na odroczonym zgromadzeniu wierzycieli, zachowuje moc i jest uwzględniany przy obliczaniu wyników głosowania, jeżeli na tym zgromadzeniu poddane pod głosowanie są te same uchwały lub uchwały korzystniejsze dla wierzycieli.

Posiedzenie sądowe

Art. 134 Prawa restrukturyzacyjnego

1. Posiedzenie rady wierzycieli zwołuje przewodniczący rady, zawiadamiając członków i zastępców o terminie, miejscu i przedmiocie posiedzenia. Pierwsze posiedzenie rady zwołuje nadzorca sądowy albo zarządca niezwłocznie po powołaniu rady.
2. Posiedzeniu rady wierzycieli przewodniczy przewodniczący rady, chyba że regulamin stanowi inaczej.
3. Posiedzenie rady wierzycieli może zwołać również sędzia-komisarz, który przewodniczy posiedzeniu.

Posiedzenia sądowe

Art. 151 Kodeksu postępowania cywilnego

§ 1. Posiedzenia sądowe odbywają się w budynku sądowym, a poza tym budynkiem tylko wówczas, gdy **czynności sądowe muszą być wykonane w innym miejscu albo gdy odbycie posiedzenia poza budynkiem sądowym ułatwia przeprowadzenie sprawy lub przyczynia się znacznie do zaoszczędzenia kosztów.**

§ 2. Przewodniczący może zarządzić przeprowadzenie posiedzenia jawnego przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających jego przeprowadzenie na odległość. W takim przypadku uczestnicy postępowania mogą brać udział w posiedzeniu sądowym, gdy przebywają w budynku innego sądu, i dokonywać tam czynności procesowych, a przebieg czynności procesowych transmituje się z sali sądowej sądu prowadzącego postępowanie do miejsca pobytu uczestników postępowania oraz z miejsca pobytu uczestników postępowania do sali sądowej sądu prowadzącego postępowanie.

Postępowanie dowodowe

Art. 195 Prawa restrukturyzacyjnego

Nadzorca sądowy albo zarządca składa sędziemu-komisarzowi wniosek o przeprowadzenie dowodu, jeżeli uzna za konieczne ustalenie okoliczności sprawy w drodze postępowania dowodowego. W przypadku uwzględnienia wniosku postępowanie dowodowe prowadzi sędzia-komisarz.

Art. 194 Prawa restrukturyzacyjnego

1. Sąd i sędzia-komisarz orzekają na posiedzeniu niejawnym, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej.
2. Sąd albo sędzia-komisarz może przeprowadzić postępowanie dowodowe w całości lub części na posiedzeniu niejawnym, również w przypadku gdy wyznaczono rozprawę.
3. Jeżeli zachodzi potrzeba przeprowadzenia dowodu z przesłuchania dłużnika, nadzorcy sądowego, zarządcy, wierzyciela, członka rady wierzycieli lub innych osób, sąd albo sędzia-komisarz, stosownie do okoliczności, przesłuchuje ich na posiedzeniu i z przesłuchania sporządza protokół, niezależnie od obecności innych osób zainteresowanych, albo odbiera od osób przesłuchiowanych oświadczenia na piśmie. Oświadczenia te stanowią dowód w sprawie.
4. Sąd albo sędzia-komisarz może zarządzić również, aby oświadczenie na piśmie, o którym mowa w ust. 3, zawierało podpis notarialnie poświadczony.
5. Nieobecność osoby, o której mowa w ust. 3, wezwanej na posiedzenie lub niezłożenie przez tę osobę oświadczenia na piśmie, nawet z przyczyn usprawiedliwionych, nie wstrzymuje postępowania.

Postępowanie dowodowe

Art. 196 Prawa restrukturyzacyjnego

W postępowaniu restrukturyzacyjnym nie przeprowadza się dowodu z opinii biegłego, z wyjątkiem określonym w art. 93 ust. 1.

Art. 93 Prawa restrukturyzacyjnego

1. Okoliczności uzasadniające sprzeciw mogą być udowodnione **wyłącznie dowodem z dokumentu albo opinii biegłego**.
2. Jeżeli wierzytelność jest stwierdzona prawomocnym orzeczeniem sądu, sprzeciw co do umieszczenia wierzytelności w spisie wierzytelności może być oparty tylko na zdarzeniach powstałych po zamknięciu rozprawy w sprawie, w której zostało wydane orzeczenie. Zdarzenia te stwierdza się dowodem na piśmie.

Art. 232 Prawa restrukturyzacyjnego

1. Sąd rozpoznaje wniosek o otwarcie przyspieszonego postępowania układowego na posiedzeniu niejawnym wyłącznie na podstawie dokumentów dołączonych do wniosku.
2. Wniosek rozpoznaje się w terminie tygodnia od dnia jego złożenia.

Centralny Rejestr Restrukturyzacji i Upadłości

Postanowienia, dokumenty i informacje podlegające ujawnieniu w CRRiU:

- złożenie spisu wierzytelności i spisu wierzytelności spornych (art. 89 Prawa restrukturyzacyjnego);
- zatwierdzenie spisu wierzytelności przez sędziego-komisarza (art. 97 Prawa restrukturyzacyjnego);
- złożenie wniosku o zatwierdzenie układu i wydanie postanowienia o zatwierdzeniu układu (art. 222 i 223 Prawa restrukturyzacyjnego);
- otwarcie przyspieszonego postępowania układowego (art. 235 Prawa restrukturyzacyjnego);
- zakończenie postępowania restrukturyzacyjnego (art. 324 Prawa restrukturyzacyjnego).

Orzeczenia w postępowaniu restrukturyzacyjnym

Postanowienia konstytutywne: o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego, ustalenie wynagrodzenia nadzorcy sądowego/ zarządcy.

Postanowienia deklaratoryjne: postanowienie rozpoznające zażalenie na postanowienie sędziego-komisarza w przedmiocie sprzeciwu od listy wierzytelności

Postanowienia merytoryczne: postanowienie rozpoznające sprzeciw, postanowienia dotyczące bezskuteczności czynności prawnych restrukturyzowanego,

Orzeczenia w postępowaniu restrukturyzacyjnym

Postanowienia proceduralne: postanowienia sądu w następstwie realizacji nadzoru nad nadzorcą sądowym/ zarządcą.

Środki zaskarżenia w postępowaniu restrukturyzacyjnym

Art. 202 Prawa restrukturyzacyjnego

Skarga kasacyjna, skarga o wznowienie postępowania oraz skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia w postępowaniu restrukturyzacyjnym nie przysługują.

Zażalenie w postępowaniu restrukturyzacyjnym

Art. 200 Prawa restrukturyzacyjnego

1. Na postanowienia sądu restrukturyzacyjnego i sędziego-komisarza **zażalenie przysługuje w przypadkach wskazanych w ustawie**. Zażalenia na postanowienia sędziego-komisarza rozpoznaje sąd restrukturyzacyjny jako sąd drugiej instancji.
2. Odpis zażalenia wniesionego przez wierzyciela doręcza się dłużnikowi, nadzorcy albo zarządcy oraz osobom, których dotyczy zaskarżone postanowienie.
3. Odpis zażalenia wniesionego przez dłużnika doręcza się nadzorcy albo zarządcy oraz osobom, których dotyczy zaskarżone postanowienie.
4. Jeżeli ustawa przewiduje, że zażalenie może wnieść osoba niebędąca uczestnikiem postępowania restrukturyzacyjnego, odpis zażalenia doręcza się dłużnikowi, nadzorcy albo zarządcy oraz osobom, których dotyczy zaskarżone postanowienie.
5. Odpisu zażalenia na postanowienia dotyczące ogółu wierzycieli nie doręcza się wierzycielom.
6. Zażalenie rozpoznaje się w terminie trzydziestu dni od dnia przedstawienia akt sądowi drugiej instancji.

Zażalenie w postępowaniu restrukturyzacyjnym

Zażalenie przysługuje na postanowienia sądu i sędziego-komisarza, których przedmiotem jest:

- 1) zwrot wniosku, odmowa odrzucenia wniosku;
- 2) odmowa zwolnienia od kosztów sądowych (np. w postępowaniu wywołanym sprzeciwem) lub cofnięcie takiego zwolnienia oraz odmowa ustanowienia adwokata lub radcy prawnego lub ich odwołanie;
- 3) stwierdzenie prawomocności orzeczenia;
- 4) skazanie świadka, biegłego, uczestnika postępowania i osoby trzeciej na grzywnę, zarządzenie przymusowego sprowadzenia i aresztowania świadka oraz odmowa zwolnienia świadka i biegłego od grzywny i świadka od przymusowego sprowadzenia,
- 5) odmowa uzasadnienia orzeczenia oraz jego doręczenia;
- 6) sprostowanie lub wykładnia orzeczenia albo ich odmowa;
- 7) określenie zasad ponoszenia przez strony kosztów postępowania, wymiar opłaty, zwrot opłaty lub zaliczki, obciążenie kosztami sądowymi, jeżeli strona nie składa środka zaskarżenia co do istoty sprawy, wynagrodzenie biegłego;
- 8) oddalenie wniosku o wyłączenie sędziego;
- 9) odrzucenie zażalenia (A. Hrycaj (w.): *Filipiak Patryk (red.), Hrycaj Anna (red.), Prawo restrukturyzacyjne. Komentarz*).

Zażalenie w postępowaniu restrukturyzacyjnym

Art. 236 Prawa restrukturyzacyjnego

1. Na postanowienie o odmowie otwarcia przyspieszonego postępowania układowego **zażalenie przysługuje wyłącznie dłużnikowi.**
2. Orzeczenie o otwarciu postępowania przez sąd drugiej instancji jest niedopuszczalne.

Art. 237 Prawa restrukturyzacyjnego

1. Wierzycielowi w terminie tygodnia od dnia obwieszczenia postanowienia o otwarciu przyspieszonego postępowania układowego w Rejestrze, a wierzycielowi, którego siedziba lub miejsce zwykłego pobytu w dniu otwarcia postępowania znajdowały się za granicą - w terminie trzydziestu dni od dnia obwieszczenia postanowienia o otwarciu przyspieszonego postępowania układowego w Rejestrze, przysługuje zażalenie na **postanowienie o otwarciu postępowania wyłącznie w części dotyczącej jurysdykcji sądów polskich.**
2. O wniesieniu zażalenia obwieszcza się w Rejestrze.

Art. 283 Prawa restrukturyzacyjnego

1. Wniosek o otwarciu postępowania sanacyjnego w stosunku do osoby prawnej wpisanej do Krajowego Rejestru Sądowego może zgłosić również kurator ustanowiony na podstawie art. 42 § 1 Kodeksu cywilnego.
2. Wniosek o otwarciu postępowania sanacyjnego w stosunku do niewypłacalnej osoby prawnej może zgłosić **również jej wierzyciel osobisty.**

Koszty postępowania restrukturyzacyjnego

Art. 207 Prawa restrukturyzacyjnego Koszty postępowania restrukturyzacyjnego obejmują opłaty i wydatki.

Art. 8 Prawa restrukturyzacyjnego

1. Sąd odmawia otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego, jeżeli skutkiem tego postępowania byłoby pokrzywdzenie wierzycieli.
2. Sąd odmawia otwarcia postępowania układowego lub sanacyjnego również, jeżeli nie została uprawdopodobniona zdolność dłużnika do bieżącego zaspokajania **kosztów postępowania i zobowiązań powstałych po jego otwarciu**.

Art. 144 Prawa restrukturyzacyjnego

(...)

5. Przez **koszty restrukturyzacji** należy rozumieć *koszty środków restrukturyzacyjnych wskazanych w planie restrukturyzacyjnym oraz koszty środków restrukturyzacyjnych, poniesione przez przedsiębiorcę przed otwarciem postępowania restrukturyzacyjnego w ramach tego samego procesu restrukturyzacji.*

Koszty postępowania restrukturyzacyjnego

Art. 74 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Opłatę stałą w kwocie 1000 złotych pobiera się od:

- 1) wniosku o ogłoszenie upadłości;
- 2) wniosku zarządcy zagranicznego w przedmiocie uznania zagranicznego postępowania upadłościowego;
- 3) **wniosku o zatwierdzenie układu po samodzielny zbieraniu głosów albo otwarcie postępowania restrukturyzacyjnego.**

Art. 75 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Opłatę stałą w kwocie 200 złotych pobiera się od:

- 1) *(uchylony)*
- 2) **wniosku o wszczęcie wtórnego postępowania upadłościowego;**
- 3) **zażalenia na postanowienia wydane w postępowaniach upadłościowym i restrukturyzacyjnym;**
- 4) *(uchylony)*
- 5) *(uchylony)*
- 6) **uproszczonego wniosku o otwarcie postępowania sanacyjnego;**
- 7) uproszczonego wniosku o ogłoszenie upadłości.

Koszty postępowania restrukturyzacyjnego

Art. 76 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Opłatę stałą w kwocie 100 złotych pobiera się od:

- 1) zarzutów przeciwko planowi podziału;
- 2) **wniosku o uchylenie lub zmianę układu;**
- 3) wniosku o uchylenie lub zmianę orzeczenia o uznaniu zagranicznego postępowania upadłościowego;
- 4) wniosku w sprawie zakazu prowadzenia działalności gospodarczej;
- 5) wniosku upadłego przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną o ustalenie planu spłaty i umorzenie pozostałej części zobowiązań, które nie zostały zaspokojone w postępowaniu upadłościowym.

Art. 76a ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Od wniosku o ogłoszenie upadłości osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej pobiera się opłatę podstawową.

Art. 76b ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Piątą część opłaty stosunkowej pobiera się od sprzeciwu oraz od zażalenia na postanowienie sędziego-komisarza wydane w wyniku rozpoznania sprzeciwu.

Koszty postępowania restrukturyzacyjnego

Art. 25 Prawa restrukturyzacyjnego

1. Nadzorca i zarządca odpowiadają za szkodę wyrządzoną na skutek nienależytego wykonywania obowiązków.
2. Nadzorca i zarządca niezwłocznie, nie później niż wraz z podjęciem pierwszej czynności przed sądem lub sędzią-komisarzem, składają do akt postępowania dokument potwierdzający zawarcie umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone w związku z pełnieniem funkcji. Koszty ubezpieczenia nie stanowią kosztów postępowania restrukturyzacyjnego.

Art. 137 Prawa restrukturyzacyjnego

1. Członkowi rady wierzycieli przysługuje prawo do zwrotu koniecznych wydatków związanych z jego udziałem w posiedzeniu rady wierzycieli. Za udział w posiedzeniu sędzia-komisarz może przyznać członkowi stosowne wynagrodzenie, jeżeli jest to uzasadnione rodzajem i stopniem zawłości sprawy oraz zakresem wykonywanych prac. Wynagrodzenie to nie może przekraczać 3% miesięcznego przeciętnego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 55 ust. 3, za jeden dzień posiedzenia. Wynagrodzenie oraz zwrot wydatków wchodzi w skład kosztów postępowania restrukturyzacyjnego.

Literatura

- System prawa handlowego, tom 6, Prawo restrukturyzacyjne i upadłościowe, 2016.

Zakres kolokwium

Ustawa z dnia 15 maja 2015 r. - Prawo restrukturyzacyjne

- art. 189-202, 207-208.